

ธรรมไก่อ่อน

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์บนศาลา วันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๗

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองขาว อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจฟังธรรมะ ตั้งใจฟังธรรม ธรรมะเป็นสัจธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
วันนี้เป็นวันสำคัญในพระพุทธศาสนา เป็นวันวิสาขบูชา ชาวพุทธทั่วโลกรู้จักและกตัญญูกตเวที
กับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เขามีความรื่นเริง มีความร่มเย็นเป็นสุข เพราะมี
พระพุทธศาสนาเป็นร่มโพธิ์ร่มไทร ร่มโพธิ์ร่มไทรให้เราอยู่ด้วยความร่มเย็นเป็นสุขไง ถ้าอยู่ด้วย
ความร่มเย็นเป็นสุขเพราะมันเป็นประเพณีวัฒนธรรม มันเป็นประเพณีวัฒนธรรม เห็นไหม

สิ่งที่เป็นวัฒนธรรมของชาวพุทธๆ ไง ให้รักษากัน อภัยทาน ทำบุญทำกุศลเพื่อสร้างสม
บุญญาธิการของตน สิ่งที่เราสร้างมาๆ เกิดเป็นมนุษย์ เกิดมาพบพระพุทธศาสนา พระพุทธศาสนา
ยิ่งใหญ่มาๆ ยิ่งใหญ่เพราะทำให้ถึงที่สุดแห่งทุกข์ได้

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ ตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ลาวัณฺเฐไปด้วยวันวิสาขบูชา วันปรีณิพพาน

ผลของวัฏฏะๆ เห็นไหม สรรพสิ่งในโลกนี้เป็นอนิจจัง สิ่งใดเป็นอนิจจัง สิ่งนั้นเป็นทุกข์ สิ่ง
ใดเป็นทุกข์ สิ่งนั้นเป็นอนัตตา มันเป็นโดยสัจจะความจริงของโลกเขา ถ้าเราศึกษาธรรมะของ
องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา สัพเพ ธมฺมา อนตฺตา มันก็เป็นอนัตตา
ก็ศึกษาค้นคว้ากันก็เป็นอนัตตาอยู่อย่างนั้นไง มันก็เป็นภาคทฤษฎี เป็นความเข้าใจของตนไง

แต่ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา มันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา มันเป็นสัจธรรมความเป็นจริงใน
หัวใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมัน ถ้าผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมันมีอำนาจวาสนาไง

ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา เห็นไหม คนเกิดมาเป็นมนุษย์ไม่มีอำนาจวาสนา ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา เขาไม่เข้าใจหรอก เขาไม่เข้าใจ เขาว่าสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเขา สิ่งถ้าเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ของเขาเป็นสิ่งที่ประทานพรให้ของเขา คุ่มครองดูแลเขา

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านพูดถึง กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา ใครได้สร้างบุญสร้างกุศลของตนมา สิ่งนั้นจะเป็นอำนาจวาสนาของตน ใครสร้างบาปสร้างกรรมมา สิ่งนั้นจะเป็นทุกข์เป็นยากในหัวใจของตน

ในสมัยพุทธกาลนะ มันมีขทาน อาชีพเขาเป็นขทานนะ เวลาขทานขึ้นมามันก็เป็นความทุกข์ความยากของมันอยู่แล้ว เวลาเขาต้องขึ้นมา ไปขทานแล้วไม่ได้กินเลย เวลาถูกตลอดมานะ ถ้าเขาถูกไปด้วยไม่ได้ เวลาถึงลูกไว้ที่ปักอาศัยแล้วออกไปขทานขึ้นมานี้ได้

คูลี ได้มา ได้มาเพื่อเลี้ยงชีพไป ถึงที่สุดแล้วด้วยความทุกข์ความยากของเขา เขาบอกว่า อ้าว! ให้กระเบื้องไป แล้วไปหาอยู่หากินของตนเอง เพราะอยู่กับพ่อกับแม่แล้วมันทุกข์มันยากไปทั้งสิ้น

เวลา กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา ใครสร้างบุญสร้างกุศลของตนมา

เวลาเป็นจักรพรรดิ ขุนพลแก้ว ขุนคลังแก้ว สิ่งใดที่มามันเป็นด้วยอำนาจวาสนาของตน ถ้าอำนาจวาสนาของตนได้สร้างบุญสร้างกุศลของตนมามากมายมหาศาลขนาดไหน เวลาทำบาปอกุศลของตนมา มันก็มาให้ผลกับชีวิตของตน นั่นนะ กุสลา ฐมา อกุสลา ฐมา ทำมาเพราะอะไร

ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า บุปเพณิवासานุสติญาณ จตุปปาตญาณ นี่อดีตอนาคต อาสวักขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

อสวักขยญาณรู้รอบขอบชิด รู้ในจักรวาล ไม่มีสิ่งใดจะปิดบังอาสวักขยญาณ สัจธรรมในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าได้เลย นี่พูดถึงว่า ถ้าเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา ในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาเทศน์ว่าการขึ้นมา ได้พระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก เวลาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ รัตนตรัยที่เป็นที่พึ่งที่อาศัยของชาวพุทธ

ถ้าวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชาวพุทธมีกตัญญูทักเวที เคารพบูชาองค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า

ในบรรดาสัตว์ ๒ เท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

ประเสริฐเพราะอะไร ประเสริฐเพราะอนาคตังสญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไว้ สิ่งที่เป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุขๆ เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรม มีพระพุทธรูปพระธรรมเท่านั้น เวลา
แสดงธรรม มีพระพระอัญญาโกณฑัญญะมีดวงตาเห็นธรรมๆ ใจ เทศนาว่าการไปจนสงฆ์ ๖๐
องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วงที่เป็นทิพย์ นั้นเป็นสัจจะเป็นพยานต่อกัน

ถ้าเป็นสัจจะเป็นพยานต่อกัน มันถึงมีคุณค่า มันถึงมีความเลอเลิศในการนับถือ
พระพุทธศาสนา ถ้านับถือพระพุทธศาสนาแล้วมีอำนาจวาสนาของเรา เราจะฝึกหัดประพฤติ
ปฏิบัติของเราให้มันเป็นจริงเป็นจังของเราขึ้นมา

ถ้ามีศรัทธาความเชื่อ มันก็เป็นอริยทรัพย์ เป็นการศึกษาค้นคว้าขึ้นมาให้เป็นความจริง
ของเราขึ้นมา ถ้ามันไม่มีศรัทธาความเชื่อ จะหาอยู่หากินมันก็ไม่มีเวลาอยู่แล้ว จะเอาเวลาที่
ไหนไปวัดไปวาขึ้นมา

เวลาคนที่มีอำนาจวาสนา บวชเป็นพระๆ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเรา
ท่านบวชเป็นพระขึ้นมา ท่านบวชเป็นพระทั้งชีวิตเลย แล้วมันมีความสุขตรงไหน

เวลาความสุข กึ่งกลางพระพุทธศาสนา ศาสนาจะเจริญอีกหนหนึ่ง เวลาหลวงปู่เสาร์
หลวงปู่มั่นท่านออกประพฤติปฏิบัติของท่าน มันก็ทุกข์ยากใจ ทุกข์ยากแบบไหน ทุกข์ยากแบบ
ว่า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ๖ ปี เวลาออกศึกษาออกค้นคว้ามา ๖ ปี นั้นนะทำทุก
กิริยา

เวลาอดอาหาร ๔๕ วัน กลั้นลมหายใจ สลบถึง ๓ ครั้ง นี่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้านะ เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาจะไปต่อสู้กับกิเลสใจ นี่ต่อสู้กับกิเลสต้นหาความ
ทะยานอยาก เห็นไหม

เวลาเจ้าชายสิทธัตถะ เวลาเกิดวันวิสาขบูชา เกิดมา เวลาจะออกบวช ละล้าละลัง นั้น เป็นความทุกข์ใหม่ เพราะมีพญามาร เพราะมีอริชชา เพราะมีอริชชาขึ้นมาถึงได้ไปเกิดใน พระโพธิสัตว์ พระโพธิสัตว์ก็ยังมีพญามารครอบงำหัวใจของพระโพธิสัตว์นั้นอยู่ มันหยาบ มัน ละเอียด อย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด แตกต่างกันไปขนาดไหน

เวลาเกิดมาแล้ว เวลามันทุกข์มันยาก ทุกข์ยากขึ้นมา ตอนที่เกิดมาเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ “เราเกิดชาตินี้เป็นชาติสุดท้าย เราจะไม่กลับมาเกิดอีกแล้ว” แต่ยังไม่ได้ออกประพฤติปฏิบัติ ขึ้นมา

จนวันวิสาขบูชาเหมือนกัน เวลาตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “มารเอ๋ยเธอ เกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดบนหัวใจของเราอีกไม่ได้เลย”

เวลาเจ้าชายสิทธัตถะจะตรัสรู้เป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพญามาร เวลา คร่ำครวญ “เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป เจ้าชายสิทธัตถะจะพ้นจากมือเราไป”

นางตณหา นางอรดี ลูกสาวพญามาร “ไม่ต้องกลัว เดี่ยวดิฉันจะไปจัดการให้เองค่ะ”

เราจะบอกว่า มารมันมีตัวมีตน มันมีสัจจะมีความจริง นี่พูดถึงว่าสิ่งที่เป็นนามธรรมๆ ใด สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ เรื่องของจิตขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลากิเลสต้นหาความ ทะยานอยากมันครอบงำอยู่ก็เป็นทุกข์เป็นยากเหมือนกัน ด้วยขณะเกิดมาเป็นพระโพธิสัตว์ เกิด มามีอำนาจวาสนาขนาดนั้นนะ แต่พญามารมันก็ยังครอบงำหัวใจของเจ้าชายสิทธัตถะ นี่ทั้งๆ ที่ เป็นพระโพธิสัตว์

เวลาตรัสรู้ขึ้นมาแล้ว เรือนยอดของเรือน ๓ หลัง นั่นคือพญามาร ความโลภ ความโกรธ ความหลง ลูกสาวของมาร ทำลายอริชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

“เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอริชชาออกมา”

เป็นไก่ตัวแรก มันมีเปลือกไข่ เวลาเปลือกไข่ๆ “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอริชชา ออกมา” เวลาเจาะฟองอริชชาออกมา นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม มี รัตนะ ๒

เวลาแสดงธรรมๆ ดูพระอัญญาโกณฑัญญะสิ

“สิ่งใดสิ่งหนึ่งมีการเกิดขึ้นเป็นธรรมดา สิ่งทั้งหลายทั้งปวงต้องดับไปเป็นธรรมดา”

นี่ไง มันมีเหตุมีผลของมัน นี่บุคคลคู่ที่ ๑ นะ นี่ดวงตาเห็นธรรมเท่านั้น เวลาเข้าไปถึง
พญามาร เวลาปัญญาวิคคีย์ทั้ง ๕ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเทศนาว่าการจนพระ
โสดาบันทั้งสิ้นแล้ว เวลาแสดงอนัตตลักษณะสูตร เป็นพระอรหันต์

“ชั้น ๕ เป็นสุขหรือเป็นทุกข์”

“เป็นทุกข์พระเจ้าข้า”

“เป็นทุกข์พระเจ้าข้าแล้วยึดไว้ทำไม ทำไมไม่ปล่อยมัน ทำไมไม่ทำลายมัน”

แล้วเวลาทำลายมัน ทำลายอย่างไรละ

นี่ไง เวลาครูบาอาจารย์ของเรา เวลาพระอรหันต์ ๖๐ องค์พ้นจากบ่วงที่เป็นโลกและบ่วง
ที่เป็นทิพย์ เจาะฟองอวิชชา

สิ่งที่พญามารๆ สิ่งที่เป็นนามธรรมๆ นั้นแหละ แต่จริงๆ ถ้ามันขัดมันเจนของมัน มันเป็น
ข้อเท็จจริงของมัน เห็นไหม

วันนี้วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้
ปรินิพพาน เป็นข้อเท็จจริง เป็นข้อเท็จจริงในพระพุทธศาสนา เวลาผู้ที่ประพฤติปฏิบัติปฏิบัติ
ตาม ถ้ามีอำนาจวาสนาของตน จะปฏิบัติตามความเป็นจริงแบบหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านก็
ทำตามความเป็นจริงของท่าน ถ้าทำความเป็นจริงของท่านนะ มันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

ทำความเข้าใจเข้ามาก่อน ทำความสงบเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบระงับแล้ว สิ่งที่เกิด
สงบมันเป็นสัมมาสมาธิ สมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน

ถ้ามีครูบาอาจารย์คอยชี้คอยนำ คอยประคอง คอยดูแลรักษา หลวงปู่มั่นท่านบอก “แก้
จิตแก้ยากนะ แก้จิตแก้ยากนะ” จิตที่มีครูบาอาจารย์ที่จะคุ้มครองดูแล เห็นไหม

วันวิสาขบูชาเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ชาวพุทธเรานับถือพระพุทธศาสนา มีประเพณีวัฒนธรรม มีความร่มเย็นเป็นสุขในชีวิต ในความเป็นมนุษย์เิง แต่ในความเป็นมนุษย์มันมีบุญและบาป ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่วเิง ทำแล้วเวลาสิ้นชีวิตไปก็เวียนว่ายตายเกิดในวัฏฏะแล้วแต่บุญกุศลจะชักนำไป

ถ้ามีอำนาจวาสนาขึ้นมา อยากจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา จะทำลายครอบครัวของมารโดยที่ จะไม่ให้พญามารครอบงำหัวใจเหมือนกับองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เกิด ตรัสรู้ ปรีณิพพานในวันวิสาขบูชาเนี้

“เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

เวลาผู้ที่ปฏิบัติถ้าไม่มีอำนาจวาสนานะ เวลาปฏิบัติล้มลุกคลุกคลาน แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

เวลาคนที่ไม่มีอำนาจวาสนาของเขา เวลาเขาบอกว่า เขาพิจารณาของเขา เขาปฏิบัติของเขา มันเป็นธรรมไก่อ่อนนะ

ไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมามีเหตุมีผล มีที่มาที่ไป

ไ้พวกไก่ไร้เดียงสาเิง เวลามันเจาะ มันจะเจาะฟองๆ มันเจาะฟองอากาศนะ มันจับต้องสิ่งใดไม่ได้เิง

เนี้เิง เวลาศึกษาภาคปริยัติ ปริยัติคือทรงจำธรรมวินัย ทรงจำธรรมวินัยไว้ ทรงจำไว้ทำไม ทรงจำไว้ประพฤติปฏิบัติ

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติเิง ท่านเจ้าคุณอุบาลีฯ ท่านพูด “ภาคปริยัติกับภาคปฏิบัติต่างกันราวฟ้ากับดิน”

เจ้าคุณอุบาลีฯ ท่านเป็นนักปราชญ์ราชบัณฑิตนะ เวลาเทศนาว่าการ ไ้โฮ! มันเ็นสิ่งที่รำลือกันไป ๓ วัน ๗ วันเลยละ เ็นนักปราชญ์ราชบัณฑิต มีเรื่องถ้ำทางทฤษฎี ทางวิชาการ ท่าน

มีความชำนาญของท่านมาก เวลาออกฝึกหัดประพาศปฏิบัติ เวลาออกฝึกหัดประพาศปฏิบัติ เพราะอะไร

เพราะด้วยอำนาจวาสนา หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านปฏิบัติของท่าน ท่านมาศึกษา ค้นคว้ากับเจ้าคุณอุบาลี เจ้าคุณอุบาลี ท่านทางวิชาการ ทรงจำธรรมวินัยไว้ในปฏิภาณไหวพริบของท่านมากมายมหาศาล เวลาฝึกหัดปฏิบัติของท่าน มีครูบาอาจารย์คอยปรึกษา มีการกระทำร่วมกันมา เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมาในใจของท่าน ท่านประกาศเลย “ปริยัติกับปฏิบัติ ต่างกันราวฟ้ากับดิน”

นี่เวลามันเป็นจริงๆ ขึ้นมา เพราะมันเป็นจริง มันมีข้อเท็จจริงในหัวใจแล้ว ถ้ามันเป็น สัจจะเป็นความจริง มันจริงขึ้นมาโดยข้อเท็จจริง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

ไอ้พวกที่ปฏิบัติไม่เป็นได้ไม่เป็นพายใจ ไอ้พวกไก่อ่อนนะ ธรรมไก่อ่อน เวลาเจาะกิเลสเนาะ เจาะฟองอากาศ แล้วภาวนา สมาธิยังทำไม่ได้ สมาธิก็ยังไม่เป็น เวลาจะทำความเข้าใจด้วยอะไร ด้วยกุสลา ธมฺมา อกุสลา ธมฺมา ด้วยความบาป ความหยาบ ความหนาของอวิชชา ของพญามารที่มันยึดครองในใจ แล้วตัวเองจะประพาศปฏิบัติขึ้นมาเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา ให้เป็นผลประโยชน์กับตนบ้าง มันก็เป็นไปไม่ได้ มันเป็นไปไม่ได้เพราะอะไร มันเป็นไปไม่ได้เพราะไม่มีสัจจะ

ในทางประเพณีวัฒนธรรม เห็นใหม่ แข่งอำนาจวาสนา แข่งกันไม่ได้

เวลาในสมัยพุทธกาล องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดา เทศนาว่าการขึ้นมาจนมีลูกศิษย์ลูกหาเป็นพระอรหันต์มากมายมหาศาล

ไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชา มันเจาะแล้วมันพิจารณา เปลือกไข่

เปลือกไข่ ถ้าเราพูดถึงไข่ ทุกคนก็รู้จัก ทุกคนก็จับได้ ไก่กับไข่ อันไหนเกิดก่อนกัน แล้วเวลาไข่มันเป็นโปรตีนที่ราคาแพงที่สุดไง ทัวทั้งโลกเวลาจะทานอาหารเป็นโปรตีนสำหรับร่างกาย ไข่ไก่ ไข่เป็ด ไข่ห่าน ไข่ของนกต่างๆ นี่เรื่องไข่

ไข่มันมีเปลือกนะ ถ้ามันมีเปลือก มันมีข้อเท็จจริงขึ้นมา เห็นไหม เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะ ฟองวิเศษออกมา มันรู้มันเห็นของมัน มันเป็นสัจจะเป็นความจริงออกมา เวลาออกมาแล้วมันเป็นข้อเท็จจริง

แต่ถ้ามันเป็นกิเลสค้นหาความทะยานอยากไง มันเป็นเรื่องไร้เดียงสา พอไร้เดียงสา มันเป็นเรื่องไก่ก่อน เวลาไก่ก่อนขึ้นมามันไม่เป็นได้ไม่เป็นพายุ ความไม่เป็นได้ไม่เป็นพายุการกระทำของตน ล้มลุกคลุกคลานอยู่อย่างนั้นนะ ถ้าล้มลุกคลุกคลานกันอยู่อย่างนั้น เห็นไหม

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสาวิเศษญาณทำลายอวิชชา เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านฝึกหัดปฏิบัติของท่าน ท่านให้ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าทำความสงบของใจเข้ามาก่อน มันจะพักเนื้อพักตัวขึ้นมาให้มันมีกำลังขึ้นมา เวลาที่มีกำลังขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

เริ่มต้นการประพฤติปฏิบัติ ถ้าปฏิบัติไปโดยกิเลสค้นหาความทะยานอยาก ไข่มันไก่ก่อน เวลาเจาะก็เล็ดก็เจาะฟองอากาศ มันจับต้นชนปลายไม่ได้ มันจับสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันไม่ได้ แต่ด้วยกิเลสนะ ไม่เป็นได้ไม่เป็นพายุ

แต่ภาคทฤษฎี เห็นไหม เจ้าคุณอุบาลีฯ ท่านพูด “ปริยัติกับปฏิบัติต่างกันราวฟ้ากับดิน”

ผู้ที่ชำนาญการขนาดนั้นนะ เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ต่างกันราวฟ้ากับดิน

แต่ของเราคนที่ไม่มีความรู้สัจจะ ไม่มีอำนาจวาสนา มันเป็นเรื่องรู้สึก มันเป็นเรื่องญาณอารมณ์ ใจ อารมณ์ไม่ใช่จิต ชันท์ & ไม่ใช่จิต จิตไม่ใช่ชันท์ & สัญญาอารมณ์นั้นแหละชันท์ & รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ผู้ที่มีสติมีปัญญา ปัญญาอบรมสมาธิใจ

ถ้ามีปัญญาอบรมสมาธิ ถ้ามันทุกข์มันยากขนาดไหน มีสติปัญญาเท่าทันกับอารมณ์ ความรู้สึกของตน มันหยุดได้

คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด แต่การหยุดคิดก็ต้องใช้ความคิด

ใช้ความคิดความรู้สึกนั้นนะมันเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าอบรมสมาธิมีสติปัญญาเท่าทันกับอารมณ์ความรู้สึกของตน มันก็หยุดของมัน ถ้าหยุดของมันนะ ถ้าไม่มีอำนาจวาสนา

นั่นนะเจาะฟองอากาศ มันเป็นไก่อ่อน ธรรมไก่อ่อน ธรรมแบบสัญญาอารมณ์ตาม สัญชาตญาณไง ถ้าสัญชาตญาณ แล้วก็ไม่ใช่ไม่ใช่เป็นพาย พอไม่ใช่ไม่ใช่เป็นพายก็ทักทัก เอาว่าเป็นธรรม ทักทักโดยไม่มีวาสนาเลย

แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังในธรรมในพระพุทธศาสนา กาลามสูตรๆ ไม่ให้เชื่อ ไม่ให้เชื่อแม้แต่ ผลการประพฤติปฏิบัติของตนที่มันล้มลุกคลุกคลาน นั่นนะผลปฏิบัติการเริ่มต้นของเรา ถ้าการ เริ่มต้นของเรา เห็นไหม

คนมีอำนาจวาสนามากน้อยขนาดไหน เวลาประพฤติปฏิบัติเข้าไป ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ อริยสัจมันมีหนึ่งเดียวเท่านั้น ถ้าอริยสัจมันมีหนึ่งเดียวเท่านั้น เวลา ฝึกหัดปฏิบัติของเราถ้าเป็นความจริง เห็นไหม

วันสำคัญในทางพระพุทธศาสนา มันสำคัญเพราะอะไรละ

มันสำคัญเพราะว่าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟอง อวิชชาออกมา”

เวลาออกมาแล้ว เทศนาว่าการไว้ รัมมจักขุ เทวเม ภิกขเว ทาง ๒ ส่วนไม่ควรเสพ ทาง สายกลางในพระพุทธศาสนา

ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา แล้วใจเราเป็นกลางไหม

เดียวไม่ใช่ไม่ใช่เป็นพาย แล้วธรรมไก่อ่อน

เวลาเจาะฟองกิเลส เขาเจาะฟองกิเลส เจาะฟองอวิชชาออกมา ใ้มันเจาะฟองอากาศ

อากาศ สิ่งที่อากาศมันมีออกซิเจน มันเป็นสิ่งดำรงชีวิตของสัตว์โลกทั้งสิ้น ถ้ามันเป็น สัตว์โลก นี่มันเป็นเรื่องผลของวิญญูะ แต่เวลาถ้ามันมีลมหายใจแล้วมีสติปัญญาขึ้นมา หายใจ เข้านี้กพุท หายใจออกนี้กโร เกิดอานาปานสติ

จากฟองอากาศ อากาศที่มันเป็นความจำเป็นในการดำรงชีวิต ในการมีชีวิตของสิ่งมีชีวิต แต่ถ้าจิตมันมีสติมีปัญญา ถ้ามันมีสติ มันกำหนดลมหายใจเป็นอานาปานสติแล้ว

อานาปานสติทำอะไร

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ ศึกษาศึกษาค้นคว้ามา ๖ ปี ศึกษาค้นคว้าขนาดไหน ใครมีอำนาจวาทนามากขนาดไหน ไปศึกษากับเขามาทั้งสิ้น พอศึกษามาทั้งสิ้นแล้ว มันไม่มีทางออกแล้วละ

เวลาฉันอาหารของนางสุชาดา ได้พรหมณ์ถวายหญ้าคา ปูหญ้าคา “ถ้าเรานั่งคือนี่ไม่สำเร็จ เราจะนั่งจนสละชีวิตเลย”

เริ่มต้นกำหนดอานาปานสติ

ฟองอากาศๆ ฟองอากาศถ้ามันเป็นประโยชน์ คนใช้มันเป็น มันยังเป็นบาทฐานในการ เริ่มต้นของการเอาจริงเอาจัง ไม่เป็นการไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย สำหรับไอ้พวกโก๋อ่อน โก๋ไร้เดียงสา

โก๋ที่ไม่มีวาสนา ไม่ได้สร้างบุญกุศลของตนมา ไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ กำหนดอานาปานสติ

ด้วยบุญวาสนานะ เวลาเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ พระเจ้าสุทโธทนะพาไปแรกนาขวัญในผู้ใหญ่เขาไปทำงานกัน องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นราชกุมาร นั่งอยู่โคนต้นไทรนั้นนะ เวลากำหนดอานาปานสติ ความสุข สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

สิ่งที่ทำได้ตอนเป็นราชกุมาร แล้วเวลาไปศึกษาค้นคว้ากับเขามาจนทั่วไปแล้ว ไม่มีใครชี้ทางออกได้ อุทกดาบส อาฬารดาบส สมาบัติ ๖ สมาบัติ ๘

สมาบัติ คนทำได้รู้ มันมีกำลังของมันจริงๆ แล้วมันออกจริงๆ นั้นนะมิจฉาทั้งนั้นนะ

เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนไม่ควรเสพ นี่ใจ กามสุขัลลิกานุโยค ความสุขความสงบในฉานสมาบัติแล้วมันติด แล้วมีกำลังของมัน แล้วไปไหน แล้วมันได้อะไร มันเป็นจริงเป็นจังเพราะอะไร เพราะมันไม่ใช่มรรค

ทางสายกลางในพระพุทธานุศาสนาคือมรรค ๘

เวลาตามสมาบัติมันไปไหน แล้วมันเอาสติเอาปัญญามาจากไหน

เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ครูบาอาจารย์ของเราท่านทำความเข้าใจเข้ามาแล้ว
สมาธิแก้กิเลสไม่ได้ๆ

คนที่ประพฤติปฏิบัติมาจนเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา ขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วผู้ที่ประพฤติปฏิบัติมีอำนาจวาสนา เดินตามรอยขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้า ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เวลามันประพฤติปฏิบัติขึ้นมาตามความ
เป็นจริงขึ้นมา ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์ใน ฟองกิเลส เปลือกไข มันรู้มันเห็น มัน
จับมันจับต้อง มันชัดๆ มันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา แล้วมันเห็นจริงของมัน ปัจจัตตัง สันทิฏฐิโก ชัดๆ

แต่ความเป็นไก่อ่อน เป็นสิ่งที่ไม่เป็นได้เป็นพ่าย พุดแจ้วๆ เลย

เวลาเจ้าคุณอุบาลีฯ “ปริยัติกับปฏิบัติห่างกันราวฟ้ากับดิน”

ที่พุดๆ อยู่เนิ่นเนิ่น ห่างจากธรรมะราวฟ้ากับดิน

ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ถ้ามีอำนาจวาสนา สิ่งที่ว่าเวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธ
เจ้า “ถ้าเรานั่งคือนี่แล้ว ถ้าไม่สำเร็จ เราจะไม่ลุกจากที่นั่งนั่นเลย”

เวลาปฐมยาม บุพเพนิวาสานุสติญาณ นี่ไง มันส่งออกไป เวลามันเข้าไปถึงข้อมูลใน
หัวใจของตน ตั้งแต่พระเวสสันดรไปไม่มีต้นไม่มีปลาย ดึงกลับ เวลาจุตูปปาตญาณ อนาคต จิต
ดวงใดจะเกิด มันมหัศจรรย์ คนรู้คนเห็นแล้วมันไปร้อยแปด ดึงกลับ

เวลาทางสายกลางในพระพุทธศาสนา เราเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา อาส
วักขณญาณทำลายพญามารในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าชัดเจนขนาดไหน
เวลาชัดเจนขึ้นมา “มารเอ๋ย เธอเกิดจากความดำริของเรา เราจะไม่ดำริถึงเจ้า เจ้าจะเกิดในหัวใจ
ดวงนี้ไม่ได้อีกเลย”

“เราเป็นไก่อตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

นี่มันเป็นสัจจะเป็นความจริงในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวิมุตติสุขๆ ใจ

ฉะนั้น เวลาผลการประพฤติปฏิบัติ ถ้ามันมีตามความเป็นจริง มันเป็นขั้นเป็นตอน บุคคล ๔ คู่ ตั้งแต่ปุถุชน กัลยาณชน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามีผล อนาคามิมรรค อนาคามีผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มันก็เป็นบุคคลคู่ที่ ๔ มรรค ๔ ผล ๔ มันมีนิพพาน ๑ มันมีเวลาถึงวิมุตติสุขๆ นิพพาน ๑ นั่นแหละ

หนึ่งไม่มีสอง ในโลกนี้มีของคู่กันทั้งนั้นทั้งสิน

เวลาประพฤติปฏิบัติไป ถ้าไม่เป็นไล่เป็นพาย ได้คู่กับไม่ได้ สมาริคู่กับเสื่อม ปัญญาคู่กับสัญญา มันเป็นของคู่ ของคู่ทั้งนั้น ของคู่เพราะมันเป็นผลของวิญญูะไ

ถ้าผลของวิญญูะ เราก็เกิดกับวิญญูะนั้น สมมุติบัญญัติๆ เวลาสมมุติไ ศึกษารมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี่แหละบัญญัติ เวลาสมมุติๆ ก็สมมุติโลกนี้ไ โลกก็สมมุติสิ่งที่มีคุณค่าขึ้นมา แล้วโลกก็เห็นดีเห็นงามตามไป ก็เชื่อถือเป็นเครดิตขึ้นมา

แต่ถ้าเป็นข้อเท็จจริง เป็นวิทยาศาสตร์ เวลาธรรมมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า พุทธศาสนไ สมมุติบัญญัติๆ เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา วิปัสสนาๆ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าเป็นในหัวใจของตนะ มันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา มันจะเป็นไล่เป็นพายขึ้นมา เป็นไล่เป็นพายขึ้นมา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี แค่ว่าสมาริได้

แต่ถ้าไม่เป็นไล่เป็นพาย ไ้ทำสมาริๆ มันคิดว่าสมาริแก้กิเลสไม่ได้ๆ แต่เวลาจิตมันเข้าไปสู่ภวังค์นั้นนะ มันก็บอกว่ำนั่นนะบรรลุธรรมๆ

ไ้พวกธรรมไก่ก่อน ไ้พวกธรรมไร่เดียวสา มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันไ ถ้าพูดถึงเรื่องมันเป็นกิเลส แต่ตัวเองไม่รู้ว่่าเป็นกิเลสไ เพราะความไม่รู้ของตน ว่่าสิ่งนั้นมันเป็นกิเลส

กิเลสอย่างหยาบ กิเลสอย่างกลาง กิเลสอย่างละเอียด แล้วถ้ากิเลสอย่างละเอียดๆ มันก็หลอกก็ล่ออยู่ในหัวใจของตนนั้น

เวลาวันสำคัญในพระพุทธศาสนา เราก็ปฏิบัติบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ประพฤติปฏิบัติให้มันเป็นความจริงของเราขึ้นมา ถ้ามันปฏิบัติเป็นความจริงของเราขึ้นมาะ มันจะเกิดเป็นความมหัศจรรย์ในใจของตน ไม่ใช่ธรรมไก่ก่อน ธรรมไก่ที่มันไม่มีความสามารถเลย เลี้ยงตัวเองก็ไม่ได้ มันไม่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมา

ถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมนะ “เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา”

มันเป็นไก่ทองคำ มันมีค่า มันเป็นไก่ทองคำ วิมุตติสุขๆ มันมีคุณค่าในหัวใจดวงนั้น ถ้ามันมีคุณค่าในหัวใจดวงนั้น มันเป็นอกุปปธรรม ไม่ย่อยไม่สลาย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆทั้งสิ้น มันคงที่ตายตัวของมัน ถ้ามันคงที่ตายตัวของมันนะ สิ่งที่จะตายตัวของมันเพราะมันเป็นหนึ่งใจ มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ เวลามันเป็นหนึ่ง มันไม่ใช่ของคู่

ถ้าไม่เป็นของคู่แล้ว หนึ่งเป็นอย่างไรรู้อะไร เอะโก ทุมโม ธรรมอันเอก เอกอย่างไร

แต่ถ้ามันไม่เป็นได้ไม่เป็นพ่าย ธรรมไก่อ่อนๆ ถ้ามันจะฝึกหัดปฏิบัติ มันจะเจาะฟองอากาศออกมา ถ้ามันเป็นไก่ มันก็เป็นไก่อย่าง มันเป็นไก่อย่าง โดนย่างไฟจนสุก

ไก่ทองคำกับไก่ย่างมันแตกต่างกันมากมายมหาศาล นี่ถ้ามันเป็นข้อเท็จจริงนะ ไก่ทองคำ ไก่ทองคำมันมีคุณค่า เขาเก็บไว้ในเซฟ เก็บไว้มีคุณค่าของเขา แล้วถ้าเป็นโบราณวัตถุขึ้นมา มันมีคุณค่าในตัวของมันเองอยู่แล้ว แล้วถ้ามันยังมีคุณค่ามากขึ้นไปอีก เพราะว่าอะไร เพราะมันมีคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรม

ไอ้ไก่ย่างๆ ไก่ย่างมันย่างจนสุกแล้ว เวลาใครกินเป็นอาหาร กินแล้วขบถายทั้งหมดเลย เวลาไก่ย่างๆ มันเป็นประโยชน์กับใคร มันไม่เป็นประโยชน์กับใครเลย นี่ไง เพราะว่าอะไร เพราะมันเป็นธรรมไก่อ่อน ธรรมไก่อ่อน ธรรมไร้เดียงสา ไม่มีวุฒิภาวะ ไม่มีความสามารถทำอะไรได้เลย แต่ก็ไปเชื่อความรู้ความเห็นของตน ไปเชื่ออวิชชา

อวิชชาคือพญามาร พญามารมันมีลูกมีหลานของมัน ความโลภ ความโกรธ ความหลงนี้ ร้ายกาจนัก ความโลภ ความโกรธ ความหลงเป็นลูกสาวของพญามาร ถ้าเป็นลูกสาวของพญามาร แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ แล้วเวลาเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติ เริ่มต้นจะทำการอันอย่างไรล่ะ

ถ้าเป็นวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา วันวิสาขบูชา วันวิสาขบูชาเพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิด ตรัสรู้ ปรีณิพพาน มันเป็นความยิ่งใหญ่ในพระพุทธศาสนา

พระพุทธศาสนาเริ่มต้นเกิดมาเพราะมีองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากับพระธรรม เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแสดงธรรมๆ ขึ้นมา มันมีสาวกสาวกๆ ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ

เป็นพระอรหันต์สิ้นกิเลสไป เป็นเอตทัคคะที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตั้งไว้ใน
พระพุทธานุสา ให้เป็นที่เคารพบูชาของชาวพุทธไง แล้วชาวพุทธขึ้นมา มีครูบาอาจารย์ที่เป็นที่
ยึดเหนี่ยว ถ้ายึดเหนี่ยวแล้วเราจะฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา

ในบรรดาสัตว์สองเท้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประเสริฐที่สุด

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าก็เกิดเป็นมนุษย์เหมือนเรา เราเกิดมา เราเกิดมาเป็น
มนุษย์ ถ้าเกิดมาเป็นมนุษย์แล้วเรามีอำนาจวาสนา คือเรามีศรัทธาความเชื่อในพระพุทธานุสา
แล้วศรัทธาความเชื่อในพระพุทธานุสา มันมีความสุขความทุกข์

เวลามันมีความสุขๆ ถ้าเรามีสติมีปัญญา เราไตร่ตรองธรรมะขององค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ถ้าเป็นปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมจิตใจให้สุข
สงบระงับ ถ้ามันมีสติปัญญาอบรมจิตใจเราให้สงบระงับ สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี พอจิต
สงบแล้ว ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบานไง พุทธะๆ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน ก็หัวใจเรานี่แหละ

สิ่งที่หัวใจเรา นี่พุทโธๆ เราพยายามฝึกหัดทำความสงบของใจเข้ามา พุทโธๆ จนจิตสงบ
ระงับขึ้นมา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ เวลามันสุขสงบเข้ามา มันมีความสุขสงบ
มากน้อยขนาดไหน ถ้ามีความสุขมากน้อยขนาดไหน ความสุขนี้เราเอามาเป็นพื้นฐาน สมถกร
มฐาน เป็นพื้นฐานแห่งการฝึกหัดปฏิบัติของเรา ถ้าพื้นฐานการปฏิบัติของเรา ทำไมต้องปฏิบัติ

ปฏิบัติก็ปฏิบัติตามแนวทางขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าไง พระพุทธานุสาใน
ศึกษา ค้นคว้ามาแล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาให้มันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาในหัวใจของตน ถ้าฝึกหัด
ปฏิบัติขึ้นมาตามข้อเท็จจริงในหัวใจของตน นี่ไง พระอรหันต์ เอตทัคคะ ๔๐ องค์ เวลาองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวันมาฆบูชา นี่ไง พระอรหันต์ ๑,๒๕๐ องค์ องค์สมเด็จพระ
สัมมาสัมพุทธเจ้าบวชให้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้อบรมบ่มเพาะสั่งสอนให้

บวชให้ ประพฤติปฏิบัติจนเป็นพระอรหันต์ เป็นการยืนยันกันว่าในพระพุทธานุสา
พระพุทธานุสา พระธรรม พระสงฆ์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ากราบธรรมๆ ขึ้นมา

หัวใจที่มันทุกข์มันยากอยู่อย่างนี้ ถ้ามีปัญญาอบรมสมาธิก็ทำหัวใจให้สุขสงบระงับเข้า
มา ถ้าฝึกหัดปฏิบัติของเราตามข้อเท็จจริง เวลามันเจาะฟองอวิชชา อวิชชาเนี่ยเปลือกไข่ มันเป็น

วัตถุเลยละ มันเป็นที่จับต้องได้ เป็นการยืนยันได้เลยละว่า ไก่ที่มันจะเกิด มันต้องเจาะเปลือกไข่นั่นออกมา

แล้วเปลือกไข่มันของชัดๆ อยู่แล้วว่าเป็นวัตถุที่เราเห็น เราเห็นไข่ แล้วกิเลสตัณหาความทะยานอยากของเรา เราจับต้องมันตรงไหนบ้าง เห็นกิเลสอย่างไร

ปฏิบัติแล้วมันเป็นธรรมโก๋อ่อน ไก่ไร้เดียงสา กระตือกรๆ ชันอยู่อย่างนั้นนะ ใครขัน

กิเลสพาขัน มันขันอยู่ท่ามกลางหัวใจ เวลานี้ไง สัญญาอารมณ์ที่มันเกิดขึ้น เสวยอารมณ์ๆ จิตมันส่งออก ส่งออกมาแล้วว่าสิ่งนั้นเป็นธรรมๆ เวลามันรู้มันเห็นสิ่งใด มันเพลิดมันเพลิน มันยึดมันมั่นของมันว่าเป็นธรรมๆ

จริงหรือ

ถ้ามันไม่จริง สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี ถ้ามีสติปัญญาใคร่ครวญแล้วพิสูจน์ ถ้าใคร่ครวญพิสูจน์แล้ว พิจารณาแล้วมันปล่อยหมดนะ ถ้ามันเป็นสัมมาทิฐิ ความถูกต้องชอบธรรมนะ เราปฏิบัติไปแล้ว สัมมาสมาธิฯ ขณิกสมาธิ อุปปาสมาธิ อัปปนาสมาธิ นี่เวลามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันเป็นจริงเป็นจังอย่างนั้น เพราะอะไร

นี่ไง ฟองอริขะไข่นะ เปลือกไข่นะ แล้วเปลือกไข่นะ เห็นไหม

แต่ของเรามันเป็นฟองอากาศ ฟองอากาศมันก็ลอยฟองไป อะไรเป็นขึ้นเป็นอัน ฟองอากาศ อากาศไหน มันไม่กระทบอะไรเลย

ไข่ เวลาจับไปสิ เวลาเปลือกไข่นั้นนะ มันเป็นกำอยู่ในมือเลยละ แล้วถ้ามันเป็นจริง เป็นข้อเท็จจริงในหัวใจของคนที่มันฝึกหัดปฏิบัติ

ไอ้ฟองอากาศมันไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย ความไม่เป็นได้ไม่เป็นพาย แต่กิเลสมันเอามาปลิ้นปล้อน เอามาหลอกลวงขึ้นมา หลอกลวงใคร ก็หลอกลวงจิตดวงนั้น

เวลาหลวงปู่ท่านอบรมบ่มเพาะใจ จิตเป็นอย่างไร จิตเป็นอย่างไร จิตสงบระงับหรือไม่ จิตมีกำลังหรือไม่ ถ้าจิตมีกำลังขึ้นมาแล้ว ทำไมไม่ออกฝึกหัดใช้ปัญญา

การฝึกฝน การค้นคว้า นิสิต สมาธิ ปัญญา

ศึกษาค้นคว้ามาแต่ละขั้นแต่ละอัน สติก็ทำให้จิตสงบระงับ สมาธิทำให้จิตใจเป็นสุข แล้วปัญญามันอยู่ไหน แล้วปัญญามันได้มาแล้ว สิ่งที่เราอุตส่าห์ศึกษา ฝึกหัดค้นคว้ามา แล้วกองไว้นั่นนะ ใช้ไม่เป็น ใช้มันไม่ได้

ถ้าใช้เป็น ฝึกหัด จิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความเป็นจริง เห็นสติปัฏฐาน ๔ ชนลูกขนฟองเพราะมันสะเทือนกิเลส

แต่ถ้ามันเป็นฟองอากาศนะ นึก วิปัสสนึก นึกเห็นกาย เทียบเทียบกาย เทียบเทียบกาย มันก็เห็นของมัน เพราะปริยัติมันมี เพราะสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน คือรู้แจ้งแทงตลอดด้วยสติด้วยปัญญาของตน ด้วยสติด้วยปัญญาของตน แล้วจิตของเรามันมีกิเลสไป

ถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ สมาธิมันมีกำลังหรือไม่มีกำลัง กำลังมันพอหรือไม่พอ ถ้ามันไม่พอนะ เวลามันคิดไป มันมีสมุทัย ก็มีกิเลสเจือปนมา ถ้ามีกิเลสเจือปนมา สิ่งที่ดี สิ่งที่ดีที่เห็น มันก็เห็นโดยฟองอากาศ เวลาฟองอากาศขึ้นมามันก็เทียบมันก็เคียง มันก็คิดว่าสิ่งนั้นจะเจาะฟองอวิชชา

อวิชชาตรงไหน

อวิชชา กิเลสมันปลิ้นปล้อนไป

เวลาประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันเป็นธรรมๆ เวลาฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันหมุนขึ้นมา ธรรมจักรมันเคลื่อนขึ้นไป ภาวนามยปัญญา ปัญญามันเกิดจากการภาวนา จะภาวนามากน้อยขนาดไหน ถ้าสมาธิมันเบาบางลง มันเป็นสัญญาแล้ว ถ้ามันเป็นสัญญา สัญญาคือมันมีสมุทัย คือมันมีต้นเหตุ คือมันมีกิเลสเจือปนมา ถ้ามีกิเลสเจือปนมา เวลามันเป็นของมันไป นี่เพราะมันไม่ใช่ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา

เทวเม ภิกขเว ทางสองส่วนที่ไม่ควรเสพ

ไฉนมันปนมาด้วยอะไร มันปนมา นี่ไง ฟองอากาศไง โดยที่กิเลสมันปลิ้นมันปล่อนไฉน แล้วผู้ที่ปฏิบัติไม่มีสติไม่มีปัญญา ไม่มีอำนาจวาสนา เชื้อมันไปเลย แล้วเชื้อไปเลย แล้วไปไหนล่ะ

กิเลสมันจุงต้อยๆ ละเลยละ ธรรมไก่อ่อน ไก่ไร้เดียงสา ถ้าผลของมันก็เป็นไก่อ่าง ไก่อ่าง เอาไว้ทำไม เอาไว้เป็นอาหารไฉน นี่ไง เวลาได้สิ่งใดมาแล้ว ถ้าไม่รู้จักเก็บรู้จักรักษา ไม่ใช่ให้มันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

เวลาขึ้นมา เห็นไหม ให้มีสติ ให้มีสมาธิ ให้มีปัญญา

แล้วจะพิจารณาอะไร

ถ้าจิตสงบแล้ว ถ้ามันจับต้อง

เวลาคนฝึกหัด มันจะใช้ปัญญาอย่างไร ใช้ปัญญาอย่างไร

เวลานั่งไปเจ็บปวดนั่นแหละ กาย เวทนา จิต ธรรม เวลาฝึกหัด เวลานั่งโดยปกติมันก็มี สุขความสงบของมัน เวลาจะเริ่มต้นฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันหงุดหงิด มันขัดอกขัดใจไปทั้งนั้นนะ เวทนากาย เวทนาจิต

เวทนากาย เจ็บไข้ได้ป่วยขึ้นมาเนะ เวทนาของกาย เวทนาของจิต ไม่พอใจ อึดอัดขัดข้อง นั่นนะเวทนาจิตทั้งนั้นนะ แต่จับไม่ได้ แต่ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ ปัญญาอบรมสมาธิจนจิตมันสงบไฉ

ความคิด ความคิดทั้งหมดเป็นสมุทัย

สมุทัยก็คือต้นหาความทะยานอยากไฉ

คิดเท่าไรก็ไม่รู้ เพราะมันเป็นสมุทัย เวลาจะหยุดก็ต้องใช้ความคิด ความคิดก็ปัญญาอบรมสมาธิไฉ เวลามันหยุดคิดแล้ว ถ้ามันจะเสวย เวลามันจะเสวยคือว่ามันจะคิด ความคิดเกิดจากจิต ไม่ใช่จิต อารมณ์เกิดจากจิต ไม่ใช่จิต ความคิดคืออารมณ์ อารมณ์คือขันธ์ ๕ ขันธ์ ๕ คืออะไร รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

รูป อารมณ์ ความรู้สึก เวทนาคือมีชอบหรือไม่ชอบ มีสัญญา สัญญาเป็นตัวตั้ง มีสังขาร เป็นปรุง มีวิญญาณรับรู้ มันถึงเป็นอารมณ์ อารมณ์นั้นคือขันธ ๕ แล้วมีอารมณ์ความรู้สึกขึ้นมา นี่ใจ ฟองอากาศ

เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ขันธไม่ใช่จิต ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ ขันธ ๕ ขันธ ๕ ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่ขันธ ๕ อารมณ์ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่อารมณ์ อารมณ์ไม่ใช่ทุกข์ ทุกข์ไม่ใช่อารมณ์

แต่นี้มันทุกข์ใหม่ ทุกข์เกือบตาย เพราะเจาะฟองอากาศ มันเลยจับต้องสิ่งใดไม่เป็นขึ้น เป็นอันใจ ไม่มีอะไรเป็นขึ้นเป็นอัน ไม่มีอะไรจับต้องได้เลย แล้วเวลาปล่อยปละละเลยไปเลย ไหลตามมันไปเลย

เวลาไหลตามมันไป สิ่งที่ไม่เป็นขึ้นเป็นอันเพราะอะไร

เพราะมันเป็นความไร้เดียงสา เพราะมันเป็นโก่อ่อน มันธรรมโก่อ่อน มันก็เลยลุ่มลึก คลุกคลานไป

แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระโพธิสัตว์ ๔ อสงไขย ๘ อสงไขย ๑๖ อสงไขย พระอรหันต์ เวลาสร้างบุญกุศลของท่านมา เวลาพระอรหันต์แสนกัป เวลาพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ อัครสาวกเบื้องซ้ายและเบื้องขวา

เวลาสร้างอานาจาสนาของท่านมา เวลามาเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใน “อัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวาเรามาแล้ว”

เวลาสำเร็จเป็นพระอรหันต์แล้วตั้งเป็นอัครสาวกเบื้องซ้ายเบื้องขวา พระติเตียนว่า ถ้า มันจะตั้ง มันต้องตั้งพระอัญญาโกณฑัญญะเป็นสงฆ์องค์แรกของโลก ทำไมมาตั้งปัญจวัคคีย์ ทำไมตั้งพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ

พระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เพราะท่านสร้างอานาจาสนาบารมีของท่านมา สติปัญญาของท่านถึงเลอเลิศกว่าพระอรหันต์ด้วยกันทั้งสิ้น

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราจะฝึกหัดประพฤติปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันล้มลุกคลุกคลานขึ้นมา ล้มลุกคลุกคลานก็เพราะว่าอำนาจวาสนาของเรา เพราะขั้น ๕ ก็คือขั้น ๕ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ ๕ กอง

เวลาศึกษาภาคปริยัติขึ้นมา มันก็ศึกษามาเป็นบัญญัติขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นพุทธศาสน์ เวลาฝึกหัดปฏิบัติจะเอาความจริงขึ้นมา ใช้ปัญญาอบรมสมาธิ อารมณ์เป็นรูป ถ้ามันจับต้องมันได้ อารมณ์มันเกิดจากอะไร มันพอใจอะไร เวลาสิ่งที่มันปรุง ทำไมมันถึงปรุง ถ้าสติปัญญามันเท่านั้นะ หยุดหมดเลย ปัญญามันแยกออกหมดละ แยกออกมา

ความคิดทั้งหมด ผลของมันคือสมุทัยเป็นทุกข์

ถ้ามีสติปัญญาเท่าทันมันหยุดหมดละ

คิดเท่าไรก็ไม่รู้ ต้องหยุดคิด แต่เวลามันจะคิดอีกนี่ไง เวลามันจะคิด มันรู้มันเห็นของมัน ใจ ถ้ามันรู้มันเห็นของมัน มันก็จับต้องของมันได้ใจ ถ้ามันจับต้องของมันได้ ถ้ามันจับได้ มันสะเทือนกิเลสเลย แล้วถ้ามันสะเทือนกิเลส มันใช้วิปัสสนา

มันใช้วิปัสสนาเพราะอะไร

เพราะมันมีสัมมาสมาธิ เพราะมันใช้ปัญญาอบรมสมาธิ มันเป็นสมาธิแล้ว มันหยุดคิดแล้ว ถ้าหยุดคิดแล้ว ถ้ามันจับความคิดอีก นั่นละมันจะรู้มันจะเห็นของมัน ถ้ารู้เห็นของมัน มันเป็นขึ้นเป็นอัน นี่ไง เปลือกไขใจ ฟองอวิชชาใจ

แล้วอวิชชาอย่างหยาบ อย่างกลาง อย่างละเอียด มันมีลูกมีหลานเป็นครอบครัวของมัน แล้วผู้ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา คนฝึกหัดปฏิบัติมันจับต้องของมันได้

นี่ไง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอาสวัชยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าด้วยศีล ด้วยสมาธิ ด้วยปัญญา ด้วยมรรค ๘ ด้วยวิธีการ

ไม่ใช่อ่อนวอนขอ ไม่ใช่ล่องลอยมาจากไหน ไม่ใช่ติดสินบน ไม่ใช่ต้องการให้มันเป็นขึ้นมาเป็นความจริง ถ้าตัวเองภาวนาไม่เป็น มันก็ไม่ใช่เป็น ภาวนาไม่ได้ มันก็ไม่ใช่ไม่ได้ ถ้ามัน

ภาวนาไม่ได้ แล้วถ้าไม่มีวาสนา นี่ธรรมไก่อ่อน ธรรมไก่ไร่เดียวสา ถ้าไร่เดียวสา มันก็ไม่น่าเป็นขึ้น
เป็นอันของมันขึ้นมา

ถ้ามันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ เราเป็นไก่ตัวแรกที่เจาะ
ฟองอวิชชาออกมา

ไม่ใช่ฟองอากาศ ไม่ใช่สิ่งที่จับต้องไม่ได้ ไม่ใช่สิ่งที่เพ้อเจ้อเพ้อฝัน ศีลธรรมะขององค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ามา แล้วก็เอาสิ่งนั้นมาเป็นสินค้า มาเป็นสิ่งที่มาค้าขายเป็นอาชีพ
ของตน

แต่เวลาหลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านทำความเป็นจริงในหัวใจของท่าน ท่านไม่เอามา
เป็นสินค้าใดๆ ทั้งสิ้น ท่านเอามาฟาดหัวกิเลส เอามาฟาดหัวกิเลสในใจของตน แล้วถ้ามันไม่
เป็นข้อเท็จจริง มันจับกิเลสไม่ได้ มันใช้ภาวนามยปัญญาไม่ได้ แล้วถ้ามันไม่มีภาวนามยปัญญา
จะไปเอาอะไรไปฟาดหัวมัน

สิ่งที่จะฟาดหัวกิเลส เห็นใหม่ ทางสายกลางในพระพุทธศาสนา ทางสายกลางใน
พระพุทธศาสนา คือ ดำริชอบ งานชอบ เพียรชอบ สิ่งความชอบธรรมในการฝึกหัดปฏิบัติให้มัน
เป็นขึ้นเป็นอันของมันขึ้นมา ถ้ามันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

วันนี้วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เวลาเจ้าชายสิทธัตถะเกิดเป็นเจ้าชายสิทธัตถะ
เจ้าชายสิทธัตถะประสูติปฏิบัติอัสวกขยญาณทำลายอวิชชาในหัวใจของเจ้าชายสิทธัตถะ
ตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชชาออกมา แล้ว
เผยแผ่ธรรม ๔๕ ปีให้ศาสนาแน่นคง

เวลามารมานิมิต มาดลใจองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตลอด “วิมุตติสุขๆ มันสุข
เลอเลิศแล้ว ทำไมไม่ตายไปซะ”

สิ่งที่ว่ามันวิมุตติสุขใจ เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ มาร เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี
อุบาสก อุบาสิกาของเรายังไม่เข้มแข็งแก่กล้า

ไม่เท่าทันฟองอวิชชา ไม่เท่าทันพญามาร ภิกษุของเราอ่อนแอ ถ้าจะฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา
มันก็ไปเอาฟองอากาศ มันก็เป็นธรรมไก่อ่อน มันก็เป็นไก่ไร่เดียวสา เวลาประสูติปฏิบัติไป ถ้า

ทำอะไรไม่ได้ มันก็เป็นไก่อ่าง มันไม่เหมือนองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจาะฟองอวิชาออกมาแล้วเป็นไก่ทองคำ

ฉะนั้น มารจะคลาไจน์นาใดน ทานก็ยั้ง “เมื่อใดภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกาของเราจะไม่เข้มแข็ง ยังไม่แก่กล้า ไม่ยอมนิพพาน”

๔๕ ปี บวชให้ สอนให้ ให้เป็นข้อเท็จจริง เวลาหมู่สงฆ์มากขึ้น เป็นตั้งแต่ไตรสรณคมน์มา บวชเป็นพระได้ แล้วสุดท้ายแล้วก็บัญญัติตุตถกรรมขึ้นมา เพราะสงฆ์มันมากขึ้น หมู่คณะมากขึ้น เป็นพระพุทธศาสนาที่มั่นคงขึ้นมา

พอมันคงขึ้นมา เห็นไหม สิ่งทีเวลาในสมัยพุทธกาล เวลาเทวทัต เทวทัตจะปกครองสงฆ์ เห็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเผยแผ่ธรรม แล้วมีคนศรัทธาเชื่อถือมากมาย มันมีลากัการะขึ้นมา ก็อยากจะมาปกครองดูแล

ปกครองดูแลโดยความไม่รู้ใช่ไหม ปกครองดูแลโดยธรรมไก่อ่อน โดยไก่ไร้เดียงสา มันจะไปเท่าทันได้อย่างไร เพราะอะไร เพราะความอยาก ความต้องการ ความปรารถนา นั้นมันกิเลสทั้งนั้น นั้นมันตกอยู่ในการครอบงำของพญามาร

พญามารมันอยู่ในหัวใจของสัตว์โลก ผู้ที่เกิดมีวิชาทั้งสิ้น เจ้าวัฏจักรมันครอบงำมาเป็นทีฟี่ที่อาศัยของมารอยู่แล้วในใจของสัตว์โลก ในวัฏฏะเลย แล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา

มันจะพ้นจากกิเลสค้นหาความทะยานอยาก แล้วอบรมบ่มเพาะให้เป็นแบบอย่าง แบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเจาะฟองอวิชาออกมาเป็นไก่ทองคำ

เวลาครูบาอาจารย์ของเราที่ประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เวลาเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา บุคคล ๔ คู่ มันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา อะไรมันเป็น

จิตมันเป็น จิตมันฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้าจิตมันฝึกหัดขึ้นมา จิตตภาวนาๆ

ภาวนาในอะไร

ภาวนาในศึกษาค้นคว้าหาพญามาร หาวิชชา หากิเลส คือจับเปลือกไขนั้นได้ จับสิ่งที่มันครอบงำจิตของตนให้ได้ ถ้ามันจับของมันได้ มันพิจารณาของมันได้ ในกาย ในเวทนา ในจิต ในธรรม กาย เวทนา จิต ธรรม มันเป็นที่พึ่งที่อาศัยของกิเลส ถ้ามันของกิเลส กิเลสมันตายได้

เวลาครูบาอาจารย์ที่ท่านปฏิบัติ ธรรมะอยู่ปากตายๆ เวลาปฏิบัติไปแล้วมันก็เอาตายเข้ามาขวางหน้าไว้ พอเอาตายเข้ามาขวางหน้าไว้ จะทำอะไรก็ได้ไม่ได้ กลัวตายๆ

เวลาครูบาอาจารย์ที่เป็นธรรม เวลากลัวตายๆ อะไรมันตายก่อน ขอความตาย อะไรตายก่อน อะไรมันจะหลุดลอกออกไปจากร่างกายนี้ เวลาตายแล้วจิตวิญญาณมันเป็นอย่างไร ขอพิสูจน์ขอพิจารณา

พิจารณาเข้าไปแล้วนะ สิ่งที่เป็นจริงเป็นจังขึ้นมาเพราะมันมีสมถกรรมฐาน วิปัสสนากรรมฐาน มันมีภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา เวลาปัญญาภาวนามยปัญญา มันแยกมันแยะเข้าไป มันก็แยกแยะเข้าไปที่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก เพราะอะไร

เพราะวิปัสสนา เพราะวิปัสสนามันเกิดขึ้น เพราะสมถกรรมฐาน ฐานที่ตั้งแห่งการงาน แล้วฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมาจนมันเป็นข้อเท็จจริงขึ้นมาแล้ว เวลามันแยกมันแยะเข้าไป แยกแยะเข้าไป ลูกหลานของมาร สักกายทิฐิ วิจิกิจฉา สีลัพพตปรามาส ๑๐ ไง

เวลาสังโยชน์ที่มันร้อยรัด รัดหัวใจดวงนี้ไว้ ถ้ามันร้อยรัดหัวใจดวงนี้ไว้นะ ถ้ามันจับต้องของมันได้ มันพิจารณาของมันไป พิจารณากายๆ กายมันเป็นอย่างไร เวลาที่กำลังแล้ว พิจารณากายไปให้มันเป็นไตรลักษณ์ มันแปรสภาพของมันไป จับต้องสิ่งใดได้ เห็นเป็นอวัยวะ เห็นเป็นกระดูก เป็นเลือด เป็นเนื้อต่างๆ มันสะท้อนใจทั้งนั้น

เวลามันสะท้อนใจ พิจารณาของมันไป ถ้ากำลังมันพอ มันเป็นไตรลักษณ์ มันแปรสภาพของมันทันที แปรสภาพทันทีเพราะอะไร เพราะมันมีสติ มีสมาธิ มีกำลัง แล้วมีปัญหา แล้วมันแยกมันแยะของมันไป เวลามันแปรสภาพ มันรู้มันเห็นของมัน มันสลด มันสังเวช

เวลาทำความเข้าใจของใจเข้ามา ใจมันสุขสงบเข้ามา สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี เวลาใช้สติปัญญามันแยกมันแยะของมันเข้าไปแล้ว ด้วยสติปัญญาที่แจ่มแจ้งแทงตลอดในใจของตน มันวิ่ง

ว่างกว่า มันมีความมหัศจรรย์ในใจของตนมากกว่า มากกว่าเพราะอะไร เพราะมันเป็นทางสายกลางในพระพุทธศาสนา มันมีหนทาง ทางที่จิตมันก้าวเดินแล้ว

ถ้าจิตมันก้าวเดินแล้วพิจารณาไปๆ พิจารณาแล้วมันปล่อยวางขนาดไหน มันวางขนาดไหน มันไม่มีเหตุไม่มีผล ชั่วคราวๆ ของมันชั่วคราว ก็ทำซ้ำๆ ทำซ้ำขึ้นมาจากการทำความสงบของใจเข้ามา จากให้มันมีกำลังของมัน ถ้ามีกำลังแล้วทำงาน มันก็ป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา ถ้าเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา เราทำของเราได้ ถ้าทำของเราได้ มันเป็นความมหัศจรรย์ใจ มันเป็นปัจจัยตั้งสันติภูมิโก

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เวลาผู้ที่ไม่มีความอดทนที่มันอ่อนด้อย ที่มันทำแล้วมันเป็นอุปาทานหมู่ๆ ก็รอกันว่าใครจะรับรอง ใครจะคำฐบูชาใจ แต่ถ้าเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา ใจมันเป็นมันต้องเป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก เป็นปัจจัยตั้ง เป็นสันติภูมิโก

การฝึกหัด เวลามันทุกข์มันยาก เพราะกิเลสมันเสียดแทงในใจของตน แล้วเวลาเสียดแทงในใจของตน เราไม่มีเหตุมีผล เรารู้เท่าไม่ถึงการณ์ เราจับต้องสิ่งใดไม่ได้ ถ้าจับต้องสิ่งใดไม่ได้ เวลาฝึกหัดไป ถ้ามันธรรมไก่อ่อนๆ เวลาฝึกหัดปฏิบัติไปก็ปฏิบัติตามอำนาจวาสนาของบุคคลคนนั้น ถ้าบุคคลคนนั้นมันล้มลุกคลุกคลาน บุคคลคนนั้นทำอะไรแล้วมันเป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมาไม่ได้ มันก็เป็นความทุกข์ความยาก

แต่ความทุกข์ความยากขนาดไหน เพราะเราเกิดเป็นมนุษย์ในอำนาจวาสนาความที่มันจะเข้มแข็งมีกำลังขึ้นมา ก็เข้มแข็งจากการประพฤติปฏิบัติที่มันอ่อนแอ ที่มันอ่อนไหว ที่มันทรงตัวของมันไม่ได้ ถ้ามันทรงตัวของมันไม่ได้ เรามีครูมีอาจารย์เป็นแบบอย่าง หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่นท่านมีข้อวัตรปฏิบัติของท่าน เราก็ทำตามข้อวัตรปฏิบัตินั้น

เวลาเขาจริงเขาจังขึ้นมา สมาทานอุตงค์ๆ อุตงค์ ศีลในศีลใจ เขาก็มีศีลอยู่แล้ว ศีล ๒๒๗ แต่เวลาฝึกหัดปฏิบัติ เราตั้งสัจจะขึ้นมาเป็นอุตงค์วัตร อุตงค์วัตร เราก็ทำตามนั้นนะ มันจะเป็นความทุกข์ มันจะเป็นความทรมาน มันจะเป็นอะไร ทุกข์ทรมานเพื่อจะพ้นทุกข์

ฟองวิเศษ ครอบครวของมาร มันลูกหลานเหลนของมัน มันพัวพัน มันพันแข่งพันชา มันพันหัวใจไว้จนก้าวเดินไปไม่ได้ ถ้ามันก้าวเดินไม่ได้ เราเองเราก็ทุกข์ เราก็ยาก เราเองเราก็เสียดแทงในใจของตน

เวลาสิ่งที่ว่าทุกข์กาย ทุกข์ใจ เวลาทุกข์กายๆ ทุกข์กาย ไม่ได้สิ่งใดสมความปรารถนา ก็เป็นความทุกข์อันหนึ่ง ทุกข์ใจๆ ทำประพฤติกปฏิบัติแล้วไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน แล้วมันก็เป็นฟองอากาศ จับต้องสิ่งใดก็ไม่ได้ จับต้องสิ่งใดมันไม่เป็นขึ้นเป็นอัน

เพราะเราทำแล้วมันไม่สมความปรารถนา ทำแล้วสิ่งใดไม่ชัดไม่เจน เราก็ฝึกหัดเพื่อเป็นการบูชาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

วสาสนา วสาสนามันเกิดจากการภาวนา วสาสนามันเกิดจากการกระทำ ทาน ศีล ภาวนาๆ ไร ชำรุดพุทธ วันสำคัญในพระพุทธศาสนา เขาทำบุญทำกุศลของเขาเพื่อบูชาพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์

เวลาเราฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมาไร เราฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ก็จะบูชาพุทธะในใจของตน ถ้ามันบูชาพุทธะในใจของตน ถ้ามันเข้มแข็งขึ้นมา มันมีหลักมีเกณฑ์ขึ้นมา ปฏิบัติบูชา

จากที่ว่ามันล้มลุกคลุกคลาน มันไม่มีสัจจะ ไม่มีความเป็นจริงสิ่งใดเลย มันเหมือนกับเราไม่มีโอกาสเลย แต่ถ้าเราทำของเรา นั้นแหละคือโอกาส การกระทำนั้นคือโอกาส มันจะผิด มันจะถูก มันก็อยู่ที่การกระทำไร

ทางสองส่วนไม่ควรเสพ เวลาทำไปแล้วมันเป็นสองส่วนแน่นอนอยู่แล้ว

กามสุขัลลิกานุโยค ถ้ามันมีความสุขสบาย แล้วทำสิ่งใดมันก็ชอบอยู่อย่างนั้นนะ มันก็ติดของมัน

อัสติกลมณานุโยค ทำสิ่งใดแล้วที่ว่า ศีลในศีล ศีล ๒๒๗ แล้วอาราธนาอุคตค์เข้าไปอีก อาราธนาอุคตค์แล้วมันจะเป็นอัสติกลมณานุโยค มันจะเป็นความทุกข์ความยาก ไม่ใช่ ไม่ใช่ เพราะอะไร

ไม่ใช่เพราะมันทำด้วยความปกติสุข ทำก็ทำมาแล้ว ถ้ามันทำโดยปกติสุข มันทำมาแล้ว มันไม่เป็นขึ้นเป็นอันขึ้นมา มันก็ต้องเพิ่มให้มันมากขึ้น เพิ่มให้มันเข้มข้นขึ้น เพราะอะไร เพราะกิเลสมันคือมันด้าน เพราะกิเลสมันคือ

กิเลสมันอยู่ที่ไหน

กิเลสมันนั่งยิ้มพอใจบนภวาสวะ บนภพ บนหัวใจของตน อวิชชา นี่ไง สู้ติจิต อวิชชามันอาศัยอยู่ที่สู้ติจิต วิญญาณปฏิสันธิ รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ

วิญญาณรับรู้ในอารมณ์นี้ไง วิญญาณในสามัญสำนึกนี้ไง ตา หู จมูก ลิ้น กาย รู้เห็นอะไร วิญญาณมันก็รับรู้ไง ตา หู จมูก ลิ้น สัมผัส วิญญาณมันไม่รับรู้ไง เห็นรูป ไม่รู้ว่ารูปอะไร ได้ยินเสียงอยู่ แต่ไม่รู้ว่าเสียงอะไร วิญญาณในชั้น ๕ ใจ

วิญญาณในชั้น ๕ นี่สัญญาอารมณ์ไง สัญญาอารมณ์ของคน วิญญาณในชั้น ๕ วิญญาณในสามัญสำนึกของมนุษย์ อวิชชามันอยู่วิญญาณปฏิสันธิ อนุ อวิชชาปุจฺจยา สงฺขาราสงฺขารปุจฺจยา วิญญานํ ปัจจยาการนฺ

ปัจจยาการมันเป็นอันเดียวกัน เพราะสิ่งนี้มี ถึงมีสิ่งนี้ มันเป็นปัจจยาการ มันไม่ใช่รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ เป็นกองๆ เป็นกองๆ มันหยาบมาก

แล้วพญามาร ครอบครวของมาร มันเป็นสายใย แล้วมันครอบครองหมดเลย ฟองอากาศ ใจ ภาวนาไม่เป็นก็ไม่รู้ ภาวนาไม่เป็นก็ไม่เห็น ภาวนาไม่เป็นก็จับต้องสิ่งใดไม่ได้

แล้วธรรมไก่อ่อนมันก็เป็นฟองอากาศใจ แล้วเวลาปฏิบัติไปมันโลเล มันไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอัน นกแก้วนกขุนทอง พอนกแก้วนกขุนทอง มันเป็นอย่างไรละ

เวลาธรรมะเป็นไก่ทองค่านะ ถ้านกแก้วนกขุนทอง มันก็เป็นไก่อ่าง ไก่อ่างก็เป็นอาหาร แล้วโลกธรรม ๘ โลกามิส โมหมบุรุษตายเพราะลาภ ลาภมันคืออะไร ลาภควรได้และไม่ควรได้ ลาภไม่ควรได้ เวลาปฏิสันถารใจ ลาภสักการะ การเคารพบูชา การเชือถือศรัทธา มันเป็นนามธรรมทั้งนั้น มันไม่เป็นวัตถุธาตุเลย สักการะนี่ต้องการนัก ต้องการศรัทธา ต้องการคนเชือถือ

แล้วศรัทธาเชือถือ แล้วมันตามมาด้วยอะไร

ลาภสักการะ แล้วชีวิตเรามีแค่นี้หรือ

เราเกิดเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา วันสำคัญในพระพุทธศาสนา

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสละราชบัลลังก์เลย ออกมาเป็นนักพรตนักบวชเลย ๖ ปี เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ตรัสรู้ธรรมเป็นองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า วิมุตติสุขมันเลอเลิศ เลอค่ากว่าทรัพย์สินเงินทองที่เป็นสมบัติสาธารณะ มีคุณค่ามากกว่าชีวิต เพราะชีวิตนี้จริงตามสมมุติ ถ้าวิมุตติสุขแล้ว ไก่ทองคำมันคงที่ตายตัว ไม่เกิดอีกแล้ว

การกระทำขนาดนั้นมันเป็นสัจจะเป็นความจริงขึ้นมา แล้วมันอยู่ไหน

ก็มันอยู่ในพระพุทธศาสนานี้ไง อยู่ในพระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ นี่ไง ธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา นี่ไง ธรรมและวินัยเป็นศาสดาของเรา ถ้าเราฝึกหัดปฏิบัติของเราขึ้นมา เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ไก่ตัวแรกที่เจาะฟองอวิชาออกมา

นี่ธรรมไก่ก่อนๆ ไก่ไร้เดียงสา ไก่ที่ว่าอ้างอิงว่าเป็นไก่ แล้วถ้ามันพิสูจน์กันว่าเป็นไก่จริงหรือไก่ไม่จริง มันก็เป็นไก่อ่าง ไก่อ่างมันเป็นอาหาร มันไม่มีชีวิต แล้วถ้าเป็นไก่ไร้เดียงสา มันบ๊อแป้ว บ๊อแป้ว มันทนอารมณ์ความรู้สึกของตนไม่ได้

เวลากิเลสมันครอบงำใจของตน มันแสวงหาสิ่งใด มันต้องการสิ่งใด เวลามโนกรรมๆ มันมีความรู้สึกนึกคิดขึ้นมา เถยจิต จิตมันทำให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง ออกนอกกลุ่มนอกทางแล้วมันเป็นโมฆบุรุษไง มีลาภมีสักการะ ต้องการลาภสักการะ ต้องโลกามิส เป็นเรื่องโลกๆ ใจ

แล้วธรรมอยู่ไหน วันสำคัญในพระพุทธศาสนา ศีล สมาธิ ปัญญา มันอยู่ไหน

ถ้ามันมีศีลของมัน มีศีล มีรั้วรอบขอบชิดนะ ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๒๒๗ ศีลนั้นนะมันพิสูจน์กันเลย แล้วศีล ถ้ามีศีลแล้วถ้าทำความสงบของใจเข้ามา ถ้ามีศีล มันก็เป็นสัมมาสมาธิ สมาธิที่ถูกต้องชอบธรรม

ถ้ามันทุศีลๆ เวลามันเป็นภวังค์ขึ้นมา มันก็มีกำลังของมัน แล้วเข้าใจว่าเป็นสัมมาสมาธิ เข้าใจว่าเป็นสมาธินะ เข้าใจว่าเป็นสมาธิ เวลาฝึกหัดใช้ปัญญาเข้าไปมันก็เป็นฟองอากาศในพอฟองอากาศ นุ่นก็เป็นกิเลส นี่ก็เป็นกิเลส กิเลสได้ชำระล้างมันแล้ว ธรรมะมีอยู่โดยดั้งเดิม มันเป็นอย่างดั้งเดิมของมันอยู่แล้ว คิดว่ามันเป็นไปไง แต่มันไม่เป็นความจริงทั้งสิ้นเลย แล้วสุดท้าย

ถ้าเอาข้อเท็จจริงพิสูจน์กัน มันก็เป็นไถ่อย่าง มันไม่เป็นไถ่ทองคำแบบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เป็นไถ่ทองคำ เพราะมันมีคุณค่า มันมีมูลค่า มันมีข้อเท็จจริงของมัน มันมีค่าในตัวมันเองอยู่แล้ว อยู่ที่ไหนคนต้องการปรารภนาทั้งสิ้น คนต้องการได้ไถ่ทองคำอย่างนี้เข้ามาอยู่ในหัวใจของตน

แล้วถ้ามันเป็นความจริงในหัวใจของตน มันก็มีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ถ้ามีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการภาวนา

เริ่มต้นจาก ปัญญาเกิดจากการภาวนา ถ้ามันเป็นไถ่เจาะฟองอากาศ ภาวนาด้วยความเพ้อเจ้อ ภาวนาโดยไม่มีขอบเขต ภาวนาโดยที่ไม่มีสิ่งใดเป็นขึ้นเป็นอันใด

ถ้าทางสายกลางในพระพุทธศาสนา การฝึกหัดภาวนาของเรามันมีศีล มีสมาธิ มีปัญญา ฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ทำความสงบของใจเข้ามาก่อน ถ้าใจสงบระบับขึ้นมา พุทธะ ผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน

แล้วถ้ามันมีกำลังขึ้นมา ถ้ามันยกขึ้นสู่วิปัสสนา เห็นสติปัฏฐาน ๔ ตามความจริงในพระพุทธศาสนา แล้วฝึกหัดปฏิบัติของตนตามความเป็นจริงของตน ถ้าความเป็นจริงของตนมันเป็นปัจจุตัง เป็นสันตสิทฺฐิโก เพราะมันปฏิบัติแล้วใช้ปัญญาของตน ปัญญามันเท่าทันหรือไม่ ปัญญามันปล่อยวางหรือไม่ ถ้าปัญญามันเท่าทัน มันแทงตลอดแล้ว มันปล่อยมันวางหมด เห็นไหม

สุขอื่นใดเท่ากับจิตสงบไม่มี

สุขในสมาธิ มันก็เป็นเรื่องหนึ่ง สุขในการฝึกหัดใช้ปัญญา มันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง เวลาเรื่องหนึ่งแล้ว มันฝึกหัดปฏิบัติขนาดไหนมันเป็นของชั่วคราวๆ ทั้งสิ้น มันเป็นเรื่องชั่วคราวๆ ทั้งสิ้นเพราะอะไร

เพราะมันเป็นของชั่วคราวไง มันเป็นตัวคับหนาน ปหานชั่วคราวๆ ความว่าชั่วคราว คนฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา มันเข้าไปฝึกงานๆ มันก็ทำงานของมันได้เป็นบางครั้งบางคราว

ความชำนาญของมัน เวลาฝึกหัดปฏิบัติขึ้นมา ถ้ามันมีความชำนาญของมัน นี่ชำนาญในวิธีๆ ชำนาญในการทำความสงบของใจขึ้นมา ใจสงบเรียบร้อยแล้วมันมีความสุขของมัน แล้วมีพื้นฐาน มีพื้นฐานเพราะเราทำของเราเองไง จะทำเมื่อไหร่ จะทำที่ไหน ทำได้ตลอดเวลา

เวลาฝึกหัดปฏิบัติ ถ้ามันออกฝึกหัดใช้ปัญญา เพราะมันทำความสงบของใจเข้ามาเป็นพื้นฐาน มีกำลังแล้ว จะทำเมื่อไหร่ก็ได้ จะทำที่ไหนก็ได้

เวลามันมีสติปัญญา มันปล่อยเข้าไป ปล่อยเพราะอะไร เพราะเคยฝึกหัด พอจิตเห็นสติปัฏฐาน ๔ แล้วฝึกหัดใช้ปัญญา ปัญญามันมีพื้นฐานจากสัมมาสมาธินี้เป็นพื้นฐาน แล้วมันวิปัสสนา มันรู้แจ้งแทงเข้าไปในกิเลสตัดหาความทะยานอยาก

แทงขนาดไหน ถ้าสมาธิมันเบาบางลง สมาธิมันมีกำลัง มรรค ๘ ใจ สัมมาสมาธิ ถ้าสมาธิมันมีกำลังมันน้อยลง มันก็เป็นสัญญา ถ้าเป็นสัญญาแล้ว ครูบาอาจารย์ท่านให้ปล่อยการฝึกหัดใช้ปัญญา การปล่อยใช้ปัญญาเลย ปล่อยเลย ปัญญาไม่ใช่

พอปัญญาไม่ใช่ขึ้นมา กำหนดพุทโธก็ได้ เป็นปัญญาอบรมสมาธิ คือปัญญาไตร่ตรอง ปัญญาหาเหตุผลให้จิตมันสงบ ถ้ามันปล่อยกลับมา เวลามันปล่อยกลับมา ทำความสงบของใจให้มากขึ้นเป็นบาทเป็นฐานขึ้นมา พอมีกำลังขึ้นมา ปล่อย ปล่อยขึ้นมา ปล่อยคือการสติควบคุม แล้วยกขึ้นและรั้งไว้ ยกขึ้นขึ้นไป มันก็เข้าสู่สติปัฏฐาน ๔ ถ้าพิจารณากายก็พิจารณากายโดยสัมมาสมาธิเป็นพื้นฐาน พิจารณาไป เห็นไหม

เวลาชำนาญในวิธีๆ ชำนาญในการทำความสงบของใจเข้ามา มันก็มีอานาปานสติ มีปัญญาอบรมสมาธิ มีกรรมฐาน ๔๐ ห้อง เวลากล้ามันสงบแล้ว มีพื้นฐานแล้ว ถ้าปล่อยมันใช้ปัญญา บางทีมันก็พิจารณากาย บางทีพิจารณาเวทนา บางทีพิจารณาจิต บางทีก็พิจารณาธรรม ถ้ามันจะพิจารณาของมัน เพราะอะไร

มันเด่นขึ้นมาตอนนั้นไง จิตสงบแล้วถ้ามันเด่นสิ่งใดก็จับสิ่งนั้น จับสิ่งนั้นแล้วแยกแยะ ขึ้นมาด้วยภาวนามยปัญญาไง ถ้ามันรู้มันเห็น มันแปรสภาพของมัน มันเป็นไตรลักษณ์ของมัน มันมีกำลังของมัน พิจารณาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ถ้ามันรู้มันเห็น มันปล่อยวางขนาดไหน

ถ้าชั่วคราวแล้วๆ เราก็กลับมาพุทโธ กลับมาทำความเข้าใจเข้ามาให้มากขึ้น แล้วก็ไปพิจารณาซ้ำ พิจารณาซ้ำเพราะอะไร

เพราะวิทยานิพนธ์มันไม่สันทิฏฐิโก

ปัจจัยตั้ง สันทิฏฐิโก ปัจจัยตั้ง รู้จำเพาะตน แต่จำเพาะตนรู้ไม่ตลอดรอดฝั่ง รู้ไม่ครบวงจรของมัน ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ ขณะจิต ขณะจิตนิโรธด้วยมรรค ๘ มรรค ๘ มันจะสมดุลงพอดี เขาเรียกว่ามรรคสามัคคี มรรครวมกันเป็นกำลัง เป็นธรรมจักรมี ๘ ที่ ๘ ที่ของกรงล้อ กรงล้อถ้ามันสมดุลงพอดี มันก็หมุนของมันไป แล้วหมุนตัวๆ มันจะเร็วของมัน ปัญญาฝึกหัดแล้วมันจะเร็วขึ้น ชำนาญขึ้น คล่องแคล่วขึ้น ฝึกหัดจนมีชำนาญของมันขึ้น

ชำนาญขนาดไหน ถ้าไม่นิโรธ ไม่มีขณะ มันปล่อยวางโดยที่ไม่มีขณะ ไม่มีการบอกเหตุ

ถ้ามันขณะ ขณะอย่างไร นิโรธดับ ดับตรงไหน

ถ้ามันดับจริง เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าใจ อาสวัชยญาณทำลายอวิชชา ยืนยันโดยพญามารัง เรือนยอดของเรือน ๓ หลังใจ ในเมื่อหักเรือนยอด หักอวิชชา ภาวสวะ ในภพ ในวิญญานปฏิสนธิ ในจิตเดิมแท้

จิตผ่องใสๆ นั่นคืออวิชชา จิตผ่องใสๆ นั่นละเจ้าวัฏจักร สัตติจิต อวิชชาอยู่ตรงนั้น แล้วถ้ามันเป็นจริงเป็นจังขึ้นมา มันไปหักเรือนยอด หักเรือนยอดแล้ว

มารเคย เธอเกิดจากความดำริของเรา

หักเรือนยอดแล้ว กิเลสมันตายแล้ว กิเลสมันตายแล้วมันยังไปฟ้องลูกสาวมันอีก ความโลภ ความโกรธ ความหลง เวลามันพลิกมันแพลง มันจะกลับมาเอาคืนใจ

ถ้ามันไปเจาะฟองอากาศ มันก็เป็นไก่อ่าง

เจาะฟองอวิชชา มันก็เป็นไก่ทองคำ ถ้ามันเป็นจริงใจ

วันวิสาขบูชาๆ เวลาธรรมะขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าประพาศปฏิบัติตามความเป็นจริงขึ้นมา มันก็เป็นไก่ทองคำเลยละ

ไฉ่ไม่เป็นโล้ไม่เป็นพาย ไฉ่มันมันไถ่อย่าง เวลาอย่างนี้หอมฉุยเลยนะ ไฉ่! อย่างขึ้นมานี้
เหม! ชาวพุทธขึ้นจริง ไฉ่โฮ! มันได้กลิ่น

ไถ่อย่างเดียวมันก็เภา ไถ่อย่างเขาเอาไฉ่กิน เอาไฉ่ทานเป็นอาหาร เป็นปัจจัยเครื่องอาศัย
ปัจจัย ๔ มันไม่ใช่อริยสัจ มันไม่ใช่สังขาร มันไม่ใช่ทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ทุกข์ดับ วิธีการดับทุกข์

ถ้าวิธีการดับทุกข์ๆ นะ ทั้งๆ ที่เป็นนามธรรมนี่แหละ แต่ครูบาอาจารย์ของเราประพฤติ
ปฏิบัติ หลวงปู่เสาร์ หลวงปู่มั่น ท่านเจียนอยู่เจียนตาย ครูบาอาจารย์สละตาย เอาตายเข้าแลก
ทั้งนั้นนะ

เอาตายเข้าแลกเพราะอะไร

เพราะอวิชชาไง เจ้าวัฏจักรไง มันยึดครองหัวใจดวงนั้นไว้อยู่ไง แล้วมันไม่ปล่อยให้ใคร
ทั้งสิ้น แล้วปฏิบัติไปก็บูชามันทั้งนั้น เคารพบูชาเป็นไถ่อย่าง ย่างให้หอมฉุยเลย อวิชชามันยึดแน่น
เลย ไถ่อย่างมาแล้ว มันจะกินไถ่อย่าง

ไถ่ทองคำมันกินไม่ได้ ทองคำไม่ใช่อาหาร ไถ่ทองคำเป็นสังขาร เป็นสังขารความจริงใน
หัวใจขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า แล้วมันเป็นความจริง วิมุตติสุข

แก้วแหวนเงินทองเพชรนิลจินดาไม่ใช่กิเลส ตัณหาความทะยานอยากของคนต่างหาก
คือกิเลส ถ้ามันเป็นไถ่ทองคำ มันเป็นกิเลสหรือมันเป็นวัตถุละ แต่สิ่งที่มีมูลค่าไง มีมูลค่าใน
โลก มีมูลค่าโดยบัญญัติ แต่ถ้าเป็นจริงๆ แล้วมันเข้าใจของมันเอง

ถ้าเป็นจริงแล้ว ถ้ามันเป็นสังขารจะเป็นความจริงในหัวใจของตนแล้ว กิเลสหนาไหนมันจะ
หลอกระวัง สิ่งที่เป็นทุกข์เป็นร้อนมันเป็นของคู่ๆ สุขคู่กับทุกข์ ดีคู่กับชั่ว จริงคู่กับไม่จริง ถ้ามันจริง
มันก็มีของที่ไม่จริงเหมือนกัน

แต่ของเรามันมีหนึ่งเดียว มันไม่มีคู่กับใคร มันไม่เป็นคู่กับใครทั้งสิ้น แล้วมันฝึกหัดปฏิบัติ
ขึ้นมาให้มันเป็นความจริงขึ้นมาในใจของเรา แล้วจะมีอะไรอีก

โลกมันก็เป็นโลก โลกามิส เขาเอาไฉ่แสวงหาเพื่อเป็นประโยชน์ของสังคม ของคนที่ยังติด
ข้องมันอยู่

ไก่ทองคำ วิมุติสุข มันจะไปอแวกับสิ่งใด

มันจะว่ารักษาไก่ทองคำ ก็ไม่ใช่ เพราะไก่ทองคำไม่ต้องรักษา ทองคำไม่ต้องรักษา ตกน้ำ
ไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ เอโก ธมฺโม เป็นหนึ่งทั้งนั้น เอโก ธมฺโม ธรรมอันเอก เอกเพราะหัวใจของตน
เอกเพราะการประพฤติปฏิบัติของตน เอกเพราะมันทำแล้วมันเป็นความจริงในใจของตน มันถึง
เป็นไก่ทองคำ เอวัง